
Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис

Публикуван на: 29.01.2016



Проектът е публикуван в електронен вид за обществено обсъждане и е на разположение в Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Мотиви

Приемането на предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис (законопроекта) е обусловено от необходимостта от:

- » Създаване на условия за цялостна трансгранична и междусекторна рамка за сигурни, надеждни и лесни за използване електронни трансакции на вътрешния пазар;
- » Създаване на предпоставки за бъдещо развитие на цифровата инфраструктура за подобряване качеството на публичните услуги, което би облекчило трансграничния достъп на бизнеса и гражданите в рамките на Европейския съюз, а в перспектива – и с водещи страни в областта на електронното управление, намиращи се извън Европа;
- » Осигуряване на ползотворно европейско сътрудничество за иновации и обмен на добри практики с цел реализирането на трансгранични електронни услуги и синхронизация с европейските инициативи и програми, отнасящи се до електронното управление;
- » Изграждане на доверие в онлайн средата, което е ключов фактор за икономическото и социалното развитие. Липсата на доверие, по-конкретно поради впечатлението за липса на правна сигурност, може да възпре гражданите и публичните органи от извършването на електронни трансакции и от електронно предоставяне на услуги.

Със законопроекта се предлагат промени в Закона за електронния документ и електронния подпис, целящи привеждане на националната уредба, свързана с предоставянето на електронни удостоверителни услуги в съответствие с европейското законодателство и по-специално Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО

(Регламент (ЕС) № 910/2014). С оглед на прякото приложение на регламента е предвидена отмяна на разпоредбите, отнасящи се до елементи на уредбата, които са изрично уредени в акта на Европейския съюз.

С предложението законопроект се предлага промяна в уредбата на обществените отношения, свързани с електронни удостоверителни услуги, като основните цели са:

1. Осигуряване на подходящо равнище на сигурност при предоставянето на електронни удостоверителни услуги в контекста на Цифровата програма за Европа и правната рамка на европейско ниво, по-специално Регламент (ЕС) № 910/2014;
2. Извършване на бърз преход към електронно предоставяне на услуги чрез създаването на доверие на потребителите към онлайн услугите и на сигурност и удобство при ползването им. Хармонизирането на изискванията в рамките на вътрешния пазар е предпоставка за премахване на основните бариери и пречки (липса на оперативна съвместимост, растяща киберпрестъпност и риск от недоверие в мрежите) при ползване на трансгранични услуги;
3. Постигане на по-висока степен на ефективност при функционирането на електронното управление в Република България, ориентирано към гражданите и бизнеса, в изпълнение на един от приоритетите на Правителството на Република България, свързан с развитието на електронното управление като основна платформа за модернизация на държавата, ключов фактор и неотменимо условие за успеха на секторните реформи.

Предложената уредба е подчинена на концепцията за техническа и технологична неутралност на инструментите и механизмите, които се използват при предоставянето на електронни удостоверителни услуги в съответствие с принципите, описани в съображение 27 от Преамбюла на Регламент (ЕС) № 910/2014.

Предвидена е промяна в заглавието на изменения закон, с оглед разширяването на обхвата на приложното поле на акта. Действащият Закон за електронния документ и електронния подпис съдържа уредба единствено по отношение на електронните подписи, докато с предвидените изменения се създават правила относно по-голям набор от електронни удостоверителни услуги. В тази връзка се предлага актът да е със заглавие „Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги“.

Със законопроекта е предвидено структуриране на нормативните правила относно електронния документ и електронните удостоверителни услуги съобразно следните основни направления - електронно изявление и електронен документ, електронни удостоверителни услуги, акредитация на органи за оценяване на съответствието.

В Глава втора, уреждаща електронните изявления и електронните документи, определението за електронен документ е променено (§ 5 от законопроекта относно изменението на чл. 3, ал. 1) чрез препращане към приложимата разпоредба на Регламент (ЕС) № 910/2014. Съгласно чл. 3, пар. 35 от регламента „електронен документ“ означава всяко съдържание, съхранявано в електронна форма, по-специално текстови или звуков, визуален или аудио-визуален запис.

Глава трета е озаглавена „Електронни удостоверителни услуги“, като в § 9 от законопроекта относно изменението на чл. 16 е направено препращане към пряко приложимото правило на чл. 3, пар. 16 от Регламент (ЕС) № 910/2014, съгласно който „удостоверителна услуга“ означава електронна услуга, обикновено предоставяна срещу възнаграждение, която се състои в 1) създаването, проверката и валидирането на електронни подписи, електронни печати или електронни времеви печати, услуги за електронна препоръчана поща, както и удостоверения, свързани с тези услуги; или 2) създаването, проверката и валидирането на удостоверения за автентичност на уебсайт; или в) съхраняването на електронни подписи, печати или удостоверения, свързани с тези услуги.

По отношение на устройствата за създаване на квалифицирани електронни подписи и устройствата за създаване на квалифицирани електронни печати, в чл. 30 от Регламент

(ЕС) № 910/2014 е предвидено същите да подлежат на сертифициране с оглед гарантиране на съответствието им с изискванията на регламента (техническите изисквания, установени в Приложение II към акта). Сертифицирането се извършва от лица, определени от държавите членки. В тази връзка, в § 10 от законопроекта относно изменението на чл. 17, ал. 1 е посочен националният орган, на който е възложено определянето на сертифициращи организации – Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, която съгласно чл. 9 от Закона за техническите изисквания към продуктите е компетентна във връзка с даването на разрешения за извършване на оценяване на съответствието на продукти. В съответствие с изискванията на чл. 30, пар. 2 и чл. 31, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 910/2014, с § 10 от законопроекта относно изменението на чл. 17, ал. 3 е установено задължение за агенцията да уведомява Европейската комисия относно 1) лицата, на които е разрешено да извършват дейност по оценяване на съответствието на устройствата за създаване на квалифицирани електронни подписи и устройствата за създаване на квалифицирани електронни печати, и 2) сертифицираните устройства.

С предложената редакция на чл. 19 (§ 12 от законопроекта) чрез препращане се въвеждат общото понятие за доставчик на удостоверителни услуги, както и специфичната категория доставчици, които притежават квалифициран статут. В съответствие с чл. 3, пар. 19 от Регламент (ЕС) № 910/2014 „доставчик на удостоверителни услуги“ е физическо или юридическо лице, което предоставя една или повече удостоверителни услуги като доставчик на квалифицирани или на неквалифицирани удостоверителни услуги. От своя страна, „доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги“ съгласно чл. 3, пар. 20 от Регламент (ЕС) № 910/2014 е доставчик на удостоверителни услуги, който предоставя една или повече квалифицирани удостоверителни услуги и е получил квалифицирания си статут от надзорен орган в съответствие с изискванията на Раздел 3 от регламента.

В § 13 от законопроекта относно изменението на чл. 21 са посочени изискванията на които трябва да отговарят доставчиците на удостоверителни услуги във връзка при осъществяване на дейността им, включително допълнителните изисквания към доставчиците на квалифицирани удостоверителни услуги съгласно чл. 24 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

На следващо място, в чл. 17 от Регламент (ЕС) № 910/2014 са установени правила във връзка с осъществяването на надзор върху дейността на доставчиците на удостоверителни услуги. В пар. 1 на цитираната разпоредба е предвидено, че задачите по надзора на територията на всяка държава членка се изпълняват от определен от съответната държава надзорен орган или от надзорен орган на друга държава членка въз основа на взаимно споразумение. В тази връзка, в редакцията на чл. 32, ал. 1 и 2, предложена с § 27 от законопроекта изрично е посочено, че Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) е националният надзорен орган, осъществяващ правомощията по Регламент (ЕС) № 910/2014, включително има правомощията да предоставя и отнема квалифицирания статут на доставчиците на удостоверителни услуги.

С оглед на изискването на чл. 17, пар. 1, изр. 2 от Регламент (ЕС) № 910/2014 надзорният орган да разполага с необходимите правомощия във връзка с осъществяването на надзора с § 27 от законопроекта се предвижда в допълнение на съществуващите регламентирани на ново правомощие на КРС, а именно – да получава от доставчиците на удостоверителни услуги необходимата информация за изпълнение на функциите ѝ на надзорен орган.

В съответствие с възможността, установена в чл. 18, пар. 3 от регламента, с § 27 от законопроекта се предвижда и, че КРС може да участва в провеждането на съвместни разследвания с надзорни органи на други държави членки.

С предложената нова редакция на чл. 32, ал. 4 (§ 27 от законопроекта) на КРС е възложена и дейността по създаване, поддържане и публикуване на националните доверителни списъци на лицата, предоставящи удостоверителни услуги и квалифицирани удостоверителни услуги, съгласно чл. 22 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

Глава четвърта е озаглавена „Акредитация на органи за оценяване на съответствието“. В чл. 20, пар. 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 910/2014 са установени изисквания за одитиране на доставчиците на квалифицирани удостоверителни услуги от органи за оценяване на съответствието. Тези органи следва да бъдат акредитирани в съответствие с Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 година за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 (Регламент (ЕО) № 765/2008). Целта на акредитацията съгласно чл. 3, пар. 18 от регламента е да се удостовери, че съответното лице е компетентно да извършва оценяване на съответствието на доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и на предоставяните от този доставчик квалифицирани удостоверителни услуги.

В тази връзка, в § 31 от законопроекта относно изменението на чл. 34 е предвидено, че акредитацията се извършва от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“, която съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието (ЗНАООС) е националният орган по акредитация на Република България в съответствие с Регламент (ЕО) № 765/2008. Акредитацията от страна на агенцията се извършва при условията и по реда на ЗНАООС. Освен това, акредитацията може да бъде извършвана и от орган за акредитация на друга държава членка или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

С чл. 16 от Регламент (ЕС) № 910/2014 е установено, че приемането на правила относно санкциите за неизпълнение на изискванията на регламента са в правомощията на държавите членки. В тази връзка административнонаказателните разпоредби са прецизирани и допълнени с § 35 от законопроекта, като е предвидено налагането на имуществени санкции и глоби за нарушения на конкретни разпоредби на регламента.

На последно място, в преходните и заключителните разпоредби на законопроекта са предложени изменения в редица закони, който препращат към Закона за електронния документ и електронния подпис. Измененията са както с формален характер – във връзка с необходимостта от допълване на препратките към Регламент (ЕС) № 910/2014 и прецизиране с оглед на измененото заглавие на националния закон, така и за уточняване на вида на електронния подпис, който се изисква при предоставяне на някои електронни административни услуги. В тази връзка, където такова уточнение не е налице, е възприет широк подход, при който се дава възможност за използване от потребителите на усъвършенстван електронен подпис, усъвършенстван електронен подпис, основан на квалифицирано удостоверение за електронни подписи, и квалифициран електронен подпис при предоставянето на съответната услуга. Такова разрешение е в съответствие с възможностите, с които разполагат органите от публичния сектор съгласно чл. 27 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

Изпълнението на предвидените със законопроекта дейности и функции не налага необходимост от допълнителни бюджетни средства.

Предвидено е, предложената в проекта уредба на обществените отношения да влезе в сила на 1 юли 2016 г., от която датата е предвидено да се прилага Регламент (ЕС) № 910/2014.

В резултат от приемането на предложения законопроект ще се отговори на посочените по-горе потребности и ще се изпълнят поставените цели. Приемането на законопроекта ще изиграе ролята на инструмент за включването на Република България в един дългосрочен организационен и управленски модел за оперативно съвместима инфраструктура за обществените услуги в Европа.

Пълният текст на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис (*Обн., ДВ, бр. 34 от 2001 г., изм., бр. 112 от 2001 г., бр.*

30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 38 и 53 от 2007 г., бр. 100 от 2010 г.) може да се види в **Приложението**.

Лица за контакти:

Женета Рогова - началник на отдел "ПДТСЕУ" дирекция "Правна",
email: jrogova@mtitc.government.bg

Цветанка Кирилова - началник на отдел "ОСИС" дирекция " Електронно управление",
email: tskirilova@mtitc.government.bg

Приложение

» [Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис](#) (34.67 KB)